

ПОЙТАХТИМИЗ ЙЎЛЛАРИДА ПИЁДАЛАРНИНГ “ЁШИ”ГА ҚАРАБ УЛАР ИШТИРОКИДАГИ СОДИР ЭТИЛАЁТГАН ЙЎЛ -ТРАНСПОРТ ҲОДИСАЛАРИНИНГ ТАҲЛИЛИ

1. **Бахтиёр Рахмат** (Тошкент давлат транспорт университети катта ўқитувчиси)
2. **Каримов Озоджон Узоқович** (Тошкент давлат транспорт университети ассистенти)
3. **Комилова Омина Мухторжон қизи** (Тошкент давлат транспорт университети талабаси)

Аннотация:

Мавзу ҳозирги кунда долзарблигидан келиб чиққан ҳолда, Тошкент шаҳар кўчаларида пиёдаларнинг “ёши”га қараб улар иштирокидаги йўл-транспорт ҳодисаларнинг таҳлили ва ушбу пиёдаларнинг “ёши”га қараб улар иштирокидаги йўл-транспорт ҳодисаларини олдини олиш ҳамда уни камайтириш чора-тадбирлари ҳақида.

Abstract:

Based on its current relevance, the topic is about the analysis of traffic accidents involving pedestrians on the streets of our capital depending on their age, and measures to prevent and reduce traffic accidents involving these pedestrians depending on their age.

Калит сўзлар: кекса пиёдалар, юриш имконияти, авариялар частотаси, хавфсизлик даражаси, хавфсизликни баҳолаш, “ёши катта” пиёдалар,

КОМПОЗИТ КЎРСАТКИЧ, БАХТСИЗ ҲОДИСАЛАР.

Keywords: elderly pedestrians, walkability, accident frequency, safety level, safety assessment, "older" pedestrians, composite index, accidents.

Пойтахтимиз аҳолисининг жадал равишида ўсиши, шу билан бирга йўлларда ҳам транспорт воситаларининг кўпайганлиги, ўз навбатида, ўзига хос масалаларнинг ечимини талаб этмоқда. Айни вақтда Республикаimizдаги барча йўллар билан бир қаторда Тошкент шаҳри йўллари, маҳалла ва кўчалари ҳам қайта таъмирланиб, давлатимиз раҳбарининг “Обод маҳалла”, “Обод кўча” Дастури асосида йўлларнинг аҳволига жуда катта эътибор берилмоқда. Шунингдек, транспорт воситаларининг рагон ҳаракатланиши учун бирмунча қулайликлар яратилиб келинмоқда. Эндиликда транспорт воситалари ҳаракатланаётган йўлларнинг сифатини янада ошириш борасида кўпгина амалий ишлар олиб бориляпти. Аммо бу борада ечим излашга мажбур қилиб келаётган яна бир жиддий муаммо бор. Ҳозирги кунда долзарблигидан келиб чиққан ҳолда, пойтахтимиз кўчаларида пиёдаларнинг ёшига қараб улар иштирокидаги йўл-транспорт ҳодисаларнинг таҳлили ва ушбу пиёдаларнинг ёшига қараб улар иштирокидаги йўл-транспорт ҳодисаларини содир этилаётгнликлари ҳанузгача долзарблигича қолмоқда.

Йўл-транспорт ҳодисалари кўпайгани билан боғлиқ масалалар муҳокамасида маълум бўлишича, бу борада энг асосий муаммо — ҳайдовчи ва пиёдаларнинг билим-кўникмалари, қонунга итоаткорлик ва бошқа йўл

ҳаракати иштирокчиларига ўзаро ҳурмат ва муомала маданиятининг ўта пастлигида. Йўл ҳаракати қоидаларини бузганлик учун жазо қўлланиляпти, лекин натижа кутилганини бермаяпти. Таъмирталаб йўлларни сошлаш, яроқсиз ҳолга келиб қолган йўл белгиларини янгисига алмаштириш ишлари амалга ошириляпти. Аммо пиёдалар иштирокидаги ЙТҲларнинг салбий рақамлар кун сайин эмас, соат сайин ошмоқда. Шу ўринда алоҳида таъкидлаб айтиш керакки, айти юқорида тилга олинган масала бугун кўпчилигимизни ўйлантириб, қийнаб келаётган долзарб муаммолардан бирига айланди. Энг ачинарлиси содир бўлаётган аксарият йўл-транспорт ҳодисаларда турли ёшдагилар, аёллар ва ёш болалар ҳаётдан кўз юмоқда.

Жумладан, 2023 йил бошидан 31 август 2023 йил қадар умумий содир этилган ЙТҲ жами 836 тани , ҳудди шу даврга ўтган 2022 йилда 720 тани ташкил этиб, фоиз ҳисобидан 116/16,1 ни ташкил этган, ҳалок бўлганлар 84/100 тани, фоизда -16/-16,0 ни, жароҳат олганлар эса 935/848 тани ва 87/10,3 фоизни ташкил этган.

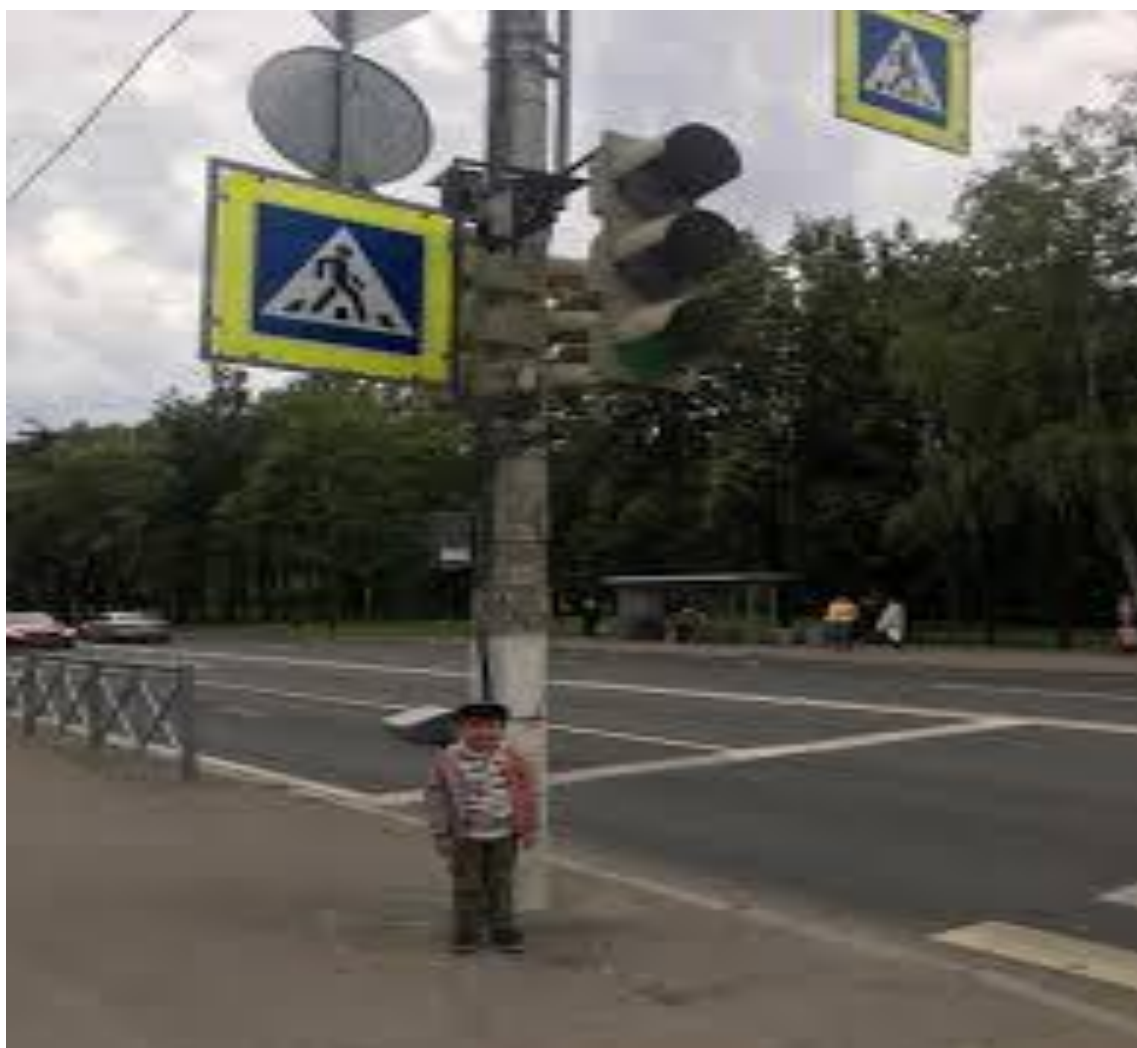
2023 йилнинг 8 оyi давомида болалар иштирокидаги содир этилган ЙТҲ жами 156 тани , ҳудди шу даврга ўтган 2022 йилда 100 тани ташкил этиб, фоиз ҳисобидан 56/56,0 ни ташкил этган, ҳалок бўлганлар 7/12 тани, фоизда -5/-41,7 ни, жароҳат олганлар эса 164/100 тани ва 64/64,0 фоизни ташкил этган.

THE PROGRESS OF SCIENCE JOURNAL

Шулардан, **01-07 ёшгача бўлган болалар иштирокида** жами ЙТХ 2023/2022 й.й. 8 ойида 50/39 та содир этилган бўлиб, 11/28,2 фоизни ташкил этган, ҳалок бўлганлар 3/3 тани, жароҳат олганлар 50/40 тани ташкил этиб, фоиз ҳисобида 10/25,0 , **08-15 ёшгача бўлган болалар иштирокида** жами ЙТХ 2023/2022 й.й. 8 ойида 107/65 та содир этилган бўлиб, 42/64,6 фоизни ташкил этган, ҳалок бўлганлар 5/9 тани, фоиз ҳисобида -5/-55,6 ни, жароҳат олганлар 114/60 тани ташкил этиб, фоиз ҳисобида 54/90,0 ни ташкил этган.

Ушбу пиёдалар иштирокидаги ЙТҲларнинг сабаблари кўп. Аммо энг асосий сабаблардан биттаси бу ҳайдовчиларнинг қонунга итоат қилмаслиги ва ўзаро ҳурматнинг йўқолиб бораётганлиги. Масалан, бирон бир пиёдалар ўтиш йўлакчасида йўл белгиси, йўл чизиклари мавжуд бўлсада, аммо шу яқин жойда йўл-патруль хизмати ходими ёки камера ўрнатилмаган бўлса, ҳайдовчилар у ёқ бу ёқларга қарагандек бўладида, пиёдалар йўл четида турган бўлишига қарамай, қоидага риоя этмай газ педалга босиб ўтиб кетади.

ЎТХ ҚАТНАШЧИСИ ТОИФАСИ

2021 йилда пиёдалар иштирокидаги ЎТХларда Европада пиёдалар ўлими 20-22 % ни ташкил этган. Айрим давлатларда мисол учун, Руминия ва Польшада эса бу кўрсаткич 30-35 % ни ташкил этади. Пиёдалар томонидан содир этилаётган бахтсиз ҳодисаларни аксариятини кесиб ўтишда ва айниқса кекса ёшдаги пиёдалар иштирокида содир бўлади .

Пиёдалар иштирокидаги содир этилаётган ЎТХларини олдини олиш мақсадида кўплаб тадқиқот ишлари, хусусан пиёдалар билан содир этилаётган ЎТХларининг хусусиятлари, ўтиш жойларида пиёдалар ва хайдовчиларнинг ҳатти-ҳаракатлари ҳамда пиёдалар ўтиш жойлари

Фойдаланилган адабиётлар :

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 04.04.2022 йилдаги 190-сонли қарори.
2. “Йўл ҳаракати қоидаларини тасдиқлаш тўғрисида” Ўз.Р. ВМнинг қарори, 12.04.2022 йил. №172.
3. Аземша С.Н., А.Н.Старовойтов. Применение научных методов в повышении БДД. Гомель, 2017 год.
4. Клинковштейн Г.И., Афанасьев М.Б. Организация дорожного движения: Учеб. Для вузов – 5-е изд., перераб. и доп. – М.: Транспорт, 2001.
5. Кременец Ю.А., Печерский М.П., Афанасьев М.Б. “Технические средства ОДД” : учебник для вузов. – м.: ИКЦ «Академкнига», 2005.
6. Қ.Х.Азизов: “Ҳаракат хавфсизлигини ташкил этиш асослари”. Тошкент 2009.- 264 б.
7. Сильянов В.В. и др. Безопасность дорожного движения. Справочная энциклопедия дорожника (СЭД). Т. VIII.–М.:ФГУП «ИНФОРМАВТОДОР», 2008.
8. Методические рекомендации по назначению мероприятий для повышения безопасности движения на участках концентрации ДТП. – М.: Федеральное дорожное агентство (РосАвтоДор), 2006
9. Тошкент шаҳар ИИББ ЙХХБ статистика маълумотлари @Militsiya_Uzb.

THE PROGRESS OF SCIENCE JOURNAL

<https://cyberleninka.ru/article/n/haydovchilarni-tayyorlashda-raqamli-o-zbekiston-2030-dasturini-joriy-etish>